

Metodikos naudojimas

Tyrimo metodika. Ši dalis yra ypač svarbi sprendžiant apie atlikto tyrimo kokybę ir daromų išvadų pagrįstumą. Yra keli privalomi šios dalies poskyriai. Tai:

- tyrimo dalyvių,
- naudojamų instrumentų ir matavimų,
- tyrimo eigos
- duomenų tvarkymo poskyriai.

Tyrimo dalyviai. Tyrimo metodikos dalyje rekomenduojama tyrime dalyvavusius asmenis įvardyti tyrimo dalyviais. Pagarbus ir lygiavertis tyrėjo santykis su tyrimo dalyviais turėtų atsispindėti ne tik atliekant tyrimą, bet ir rašant darbą. Aprašant rezultatus ne visuomet bus patogu įvardyti juos tyrimo dalyviais, todėl priklausomai nuo pasirinktos procedūros tyrimo dalyvius galima vadinti respondentais (jei pateikė informaciją apie save), informantais (jei teikė informaciją apie kitus asmenis, pvz., tėvai apie vaikus), tiriamaisiais (jei tyrėjas atliko intervencijas) ar testuojamaisiais (jei tyrimo dalyviai buvo testuojami). Šiame poskyryje pateikiama informacija apie tyrimo dalyvių, kurių duomenys bus pristatomi rezultatų dalyje, bendrą skaičių ir jų atrankos procedūrą. Atrankos procedūros aprašyme tyrėjas turėtų pažymėti, kaip ir iš kur buvo atrinkti tyrimo dalyviai, kad skaitytojas galėtų susidaryti vaizdą apie imties reprezentatyvumą, o kartu ir apie gautų rezultatų apibendrinimą. Kartais tyrėjas, norėdamas išlaikyti tyrimo dalyvių konfidencialumą, neįvardija, iš kokių įstaigų jie buvo atrinkti.

Toliau tyrėjas pateikia pagrindines demografines ir kitas tyrimo tikslui realizuoti ar galinčias lemti surinktų duomenų kokybę svarbias charakteristikas. Jeigu tyrimui buvo sudaryta viena imtis, tuomet įprastai pateikiamas bendras dalyvių skaičius nurodant pagrindines demografines charakteristikas – lytį ir amžių. Jeigu imtį sudarė kelios tiriamų dalyvių grupės, tada bendro dalyvių skaičiaus pateikti nereikėtų (pvz., informaciją apie 152 vaikus pateikė 18 mokytojų ir 148 tėvai). Šiame poskyryje tyrėjas turi pateikti ir kitas tyrimo dalyvių charakteristikas, kurios bus naudojamos atliekant rezultatų analizę.

Jei tik tyrėjas turi informaciją, svarbu paminėti tyrimą pradėjusių ir jį baigusius dalyvių skaičius, taip pat išdalintų tyrimo instrumentų (pvz., anketų) skaičių ir gražintų tyrimo instrumentų skaičių. Juk ne visuomet tyrėjui pavyksta visus tyrimo dalyvius „išlaikyti“ iki tyrimo pabaigos ar tiriant didesnę grupę surinkti atgal visus išdalintus instrumentus.

Instrumentai, matavimai, aparatūra. Šiame poskyryje detaliam aprašomas kiekvienas tyrime naudotas instrumentas, aparatūra, stimulinė medžiaga ar matavimas. Kintamuosius būtina operacionalizuoti ir taip pagrįsti instrumento ar matavimo pasirinkimą.

Jei parengiamos anketos, tai įprastai jas sudaro patys tyrėjai. Aprašant anketas nurodomi, kokie kintamieji ir kokias klausimais bus vertinami, kaip gaunamos kintamųjų vertės. Tyrimo dalyviams pateiktas anketas (neužpildytą popierinę versiją) privaloma pateikti darbo prieduose.

Aprašant darbe naudotus matavimus, būtina aiškiai apibūdinti ir patį matavimą, ir gautų rodiklių pobūdį.

Pristatydamas tyrime naudotą aparatūrą, tyrėjas turi tiksliai nurodyti aparato pavadinimą, modelio numerį ir tiekėją. Tai yra būtina informacija, jeigu kitas tyrėjas norėtų pakartoti jau atliktą tyrimą. Jeigu aparatą pasigamina pats tyrėjas, prie tikslaus aprašymo reikėtų pridėti jo piešinį ar

nuotrauką. Tie patys reikalavimai galioja ir tyrėjo pasigamintai stimulinei medžiagai (piešiniam, situacijų aprašymams, nuotraukoms, vaizdo medžiagai ir pan.).

Tyrimo eiga. Šiame poskyryje aprašoma pasirinkta tyrimo strategija (pvz., koreliacinis, skerspjūvio tyrimas, eksperimentas, išilginis tyrimas, ir pan.). Aprašydamas tyrimo strategiją tyrėjas turi nurodyti visą svarbią informaciją. Pavyzdžiui, eksperimentinės strategijos atveju būtina nurodyti priklausomus ir nepriklausomus kintamuosius, eksperimentinės ir kontrolinės (lyginamosios) grupės formavimo ypatumus, šalutinių kintamųjų kontrolės procedūras. Taip pat šioje dalyje nurodoma, kur ir kaip vyko tyrimas: ar tyrėjas, kiti asmenys buvo kartu su tyrimo dalyviais, kokia forma tyrimo dalyviai pildė instrumentus – „popieriaus ir pieštuko“, kompiuterine, internetine, kaip tyrimo dalyviai galėjo išsiaiškinti tyrimo metu kilusius neaiškumus. Reikia pristatyti, koku būdu buvo susisiekiama su tyrimo dalyviais, kaip buvo gauti tyrimo dalyvių ar jų tėvų, globėjų informuotas sutikimas. Kokia viso tyrimo ir kiekvieno tyrimo dalyvio tyrimo trukmė. Čia aprašoma ir kita svarbi informacija, kuri galėjo turėti įtakos tyrimo eigai ar surinktų duomenų kokybei.

Duomenų analizės metodai. Šioje dalyje pirmiausia pristatomos programos, kurios naudotos duomenų analizei, duomenų analizės metodai, pateikiami statistiniai kriterijai, kurie taikyti atsakant į tyrimo uždavinius (klausimus) ar tvirtinant hipotezes.